

krščanskim socialcem in socialnim demokratom. Ožja volitev se je vršila v torek, dne 14. oktobra. O izidu poročamo med najnovejšimi vestmi. Število glasov krščanskih socialcev se je od zadnje državnozbornske volitve v tem okraju pomnožilo za 400, število socialno-demokratskih glasov pa je padlo za celih 1600.

— **Spor med Nemci.** Mariborski nemški poslanec Wastian, znan nasprotnik Slovencev, je izstopil iz državnozbornske nemškonarodne zveze. Kot povod njegovega izstopa se smatra pismo načelnika nemškonarodne zveze, dr. Groša, kateri je Wastian pošte-no okaral, ker je ta na nekem zborovanju v Mariboru očital zvezi, da drži z vlado in da ne skrbi dovolj za „stiskane“ Nemce. Wastian je predsednik Südmärke, Groß pa načelnik nemškega Sullerajna. Kakor se vidi, se bodo Nemci še pošteno zlasali.

— **Avstrijski poslanik v Petrogradu.** grof Thurn-Valsassina se je odpovedal svoji službi. Na njegovo mesto je imenovan Madžar grof Scapary, ki je bil dosedaj oddelni načelnik v zunanem ministertvu. Madžari zasedajo v naši državi vedno imenitnejše službe.

— **Mažarsko nasilje napram Slovakom.** Ogrski ministrski predsednik Tisa, ki na Ogrskem brezobzirno zatira svobodo tiska, ter kruto preganja uradnike nemažarskih, posebno slovanskih listov, pripravlja nov boj proti Slovakom. Tisovi priganjači so si vzeli za pretvezo božjo pot Slovakov, Velehrad na Moravskem, ki jo proglašajo za veleizdajo. Mažarski zagrizenci prete z novimi nasilstvi napram Slovakom in kanijo zlasti slovaška gospodarska podjetja ovirati. Tudi slovaški poslanec Juriga nima nič dobrega pričakovati, ker je vodil „veleizdajalce“, kakor imenujejo slovaške velehradske romarje, na Moravsko. Madžari iščejo vzrok, da bi sploh prepovedali romanje ogrskih Slovanov na Velehrad.

— **Ogrske umazanosti.** Liberalni Madžari, ki so sedaj na vladnem krmlju, uporabljajo mnogokrat svojo moč v to, da se dajo od raznih židovskih bogatašev podkupiti v svoje strankarske namene. Tako očitajo sedaj bivšemu ministrskemu predsedniku Lukaču, da je od neke banke dobil za svojo strankarsko blagajno zopet 1½ milijona nagrade zato, da je smela banka ustanoviti neko igralnico. Tako delajo liberalci.

— **Nemški cesar na Dunaju.** Listi poročajo, da obišče nemški cesar dne 23. t. m. našega prestolonaslednika na gradu Konopišt. Od tu se bo podal cesar Viljem, kakor zatrjujejo nemški listi, dne 26. oktobra na Dunaj na obisk cesarja Franca Jožefa, kar sicer prvotno ni bilo v načrtu. Na Dunaju ostane samo 1 dan. — Poljski listi poročajo, da je Viljem povodom svojega zadnjega poseta v Sleziji, karvinskemu županu na njegovo izpoved, da je v karvinskem okraju le 1980 Nemcev proti 860 Čehom in 13.500 Poljakom, odgovoril z besedami: „No, potem pa morate dobro udariti na-nje!“ Poljski listi zahtevajo radi tega od Poljskega kluba v avstrijskem državnem zboru, naj stavi takoj v prvi seji poslanske zbornice vprašanje, če je dopustno, da tudi vladarji na avstrijskem ozemlju hujskajo Nemce na politična nasilstva proti Poljakom.

— **Bolgarski car na Ogrskem.** Bolgarski car Ferdinand biva zdaj na svojih ogrskih posestvih v Hamos-Szepsu. Naročil je svojemu dvornemu maršalu razglasiti, da ne biva tu kot vladar, marveč kot zasebnik in da bi rad živel v miru. Ferdinand se je močno postaral, brada je osivela, pozna se mu, da ga je vojska hudo postarala. V Hamos-Szepsu misli ostati več časa. Poroča se tudi, da bo car Ferdinand imenoval prestolonaslednika Borisa za generalnega nadzornika bolgarske armade; njegov namestnik bo general Sawov.

— **Zmede na Balkanu.** Srbi so albansko vstajo zadušili. Zasedli so ob albanski meji vse važnejše točke. Zadnje dni se je vršilo med albanskimi in srbsko-črnogorskimi četami več vročih bojev. Albanci so bili povsod poraženi. — Vojna nevarnost med Turčijo in Grško še ni odstranjena. Obe državi, kakor tudi Srbija in Bolgarija, se na novo oborožujejo.

— **Volilni boj na Italijanskem** postaja vedno ostrejši. V Kataniji je nek liberallec ustrelil v prepiru moža, kateri je delil letake za kandidata, ki je katoličanom prijazen. V Milanu so se dne 12. t. m. socialni demokratje in liberalci do krvavega stekli. Nek rdečkar je odrezal svojemu liberalnemu nasprotniku nos. Katoličani pa se mirno pripravljajo na volilno borbo.

— **Rusija gradi nove bojne ladje.** Ruska politika stremi za tem, da prekosi na morju moč Nemčije. Leto za letom se gradijo nove ladje. Sedaj pa je začela pomnoževati tudi svoje ladje v Črnem morju. Proračun, ki je bil predložen dumi (ruskemu državnemu zboru) dne 6. t. m., izkazuje rednih izdatkov za mornarico v znesku 250.397.540 rubljev; v primeri z lanskim letom več za 22.225.127 rubljev; polovica teh povišanih izdatkov se porabi za nadaljevanje gradbe novih ladij za črnomoško mornarico.

— **Obredni umor v Kijevu.** Židje smatrajo umor nedoraslega kristjana, bodisi dečka ali mladenke, v svrhu svojih verskih obredov, za nekaj dopustnega in dovoljenega. Kadar se zgodi kak tak umor, vzbudi seveda vseobčo pozornost. Kristjani so ogorčeni radi teh judovskih navađ, judje pa skušajo grozen zločin svojega prenapetega verskega tovariša prikriti. Ker je svetovno časopisje po večini v judovskih rokah in ker imajo judje veliko denarja, se uporabi vsa sredstva, da bi se odvrnilo od judovstva ta barbarski madež. Tako se godi tudi sedaj. V Kijevu na Ruskem se je zgodil dne 25. marca 1911 tak umor — zgrade se ta-

ki umori navadno seveda samo tam, kjer prebivajo pravoverni židje, to je v Galiciji ali na Ruskem. — Jud Mendel Beilis je obtožen, da je umoril kristjanskega dečka Andreja Juščinskega. Ubogemu dečku je prizadjal žid kakih 40 ran, da mu je še živemu kri počasi popolnoma iztekla. Deček je moral pretrpeti grozne muke. Preiskava je bila zelo dolgotrajna in težavna, ker so napeli judje vse sile, da bi zvalili krivdo na druge. Sedaj po več kot dveh letih je preiskava vendar zaključena in se vrši v Kijevu ravno v tem času sodna obravnava, ki je preračunjena na več tednov. Židovsko časopisje celega sveta se še vedno ne prestando trudi, da bi bil Beilis oproščen. Ze vnaprej se vrše po raznih mestih kot na Dunaju in v Pragi, judovska protestna zborovanja proti njegovi obsodbi. O izidu bomo poročali.

— **Angleži hočejo biti najmočnejši tudi v zraku.** Znano je, da je Anglija na morju najmočnejša. Pred Angleži se tresejo posebno bahati Nemci. Kakor vse kaže, se bodo v prihodnji večji vojski vojskovali vojaki tudi po zraku. Angleška država je sklenila, da zgradi zračno brodogradnjo iz raznih zrakoplovov in letal. Razni pomorski poveljniki so izjavili, da je bolje opustiti nekaj oboroženih križaric, in na mesto njih pa zgraditi več zrakoplovov.

— **Znameniti državnik na daljnem Vzhodu.** V Tokiju je umrl veliki japonski državnik knez Taro Katsura, kateri je s svojo pametno politiko največ pripomogel, da se je povzdignila Japonska do tako močne države. — Predsednik kitajske ljudovlade, Juansikaj, kateri je bil pred tednom na novo izvoljen, se je brez kake posebne predizobrazbe povpeval na tako visoko stopinjo. S pridnostjo je napredoval vedno višje. Ze s 23. letom je bil imenovan za cesarskega oblastnika v Šoulju. Za podpredsednika ljudovlade je izvoljen Juansikajev prijatelj Liynauhung.

Grozen požar na morju.

Nad 100 oseb našlo smrt v morju.

Našim čitateljem je še gotovo v dobrem spominu grozna nesreča ladje Titanik, ki se je zgodila dne 14. aprila 1912 na Atlantskem oceanu. Dne 10. oktobra se je na morju med Evropo in Ameriko zgodila zopet velika nesreča, ki je zahtevala mnogo človeških žrtev.

Ra parniku Volturmo, ki je plul iz Rotterdam na Nizozemskem v Novi Jork, je dne 10. t. m. dopoldne izbruhnil strašen požar, ki je ladjo popolnoma uničil. Kako je nastal požar, še ni pojasnjeno; najbrž ga je povzročila eksplozija. Goreti je začelo na sprednjem delu ladje. V par trenutkih se je valil iz ladje visok ognjen steber proti nebu. Na morju je ob istem času vladal velik vihar. Med potniki je nastal grozen strah. Vse je bežalo na zadnji del ladje. Mornarji so se trudili, ogenj omejiti, a ves trud je bil zaman. Še rešilnih čolnov, katerih je bilo dovolj, niso mogli spustiti v morje, ker je priprava za spuščanje čolnov tudi uničena. Kapitan ladje je poslal na vse strani po brezžičnem brzojavu klice na pomoč.

Ladje hitijo na pomoč.

Prva je dobila brzojavko ladja Karmania. Ko je Karmania prejela brezžične brzojavke parnika Volturmo, je takoj odpelala s polno paro na kraj nesreče. Nastavila je več kurjačev in plula kljub strašnemu viharju v največji hitrosti 20 vozlov. Parnik je dospel do Volturna okoli poldne. Prednji del Volturna je bil popolnoma v ognju. Goreča ladja se je silno majala. Vijaki so se zamotali v vrvi, ki služijo za to, da spravijo čolne v vodo. Le nekaj čolnov je ostalo celih, ostali pa so se ob ladijskih straneh vsled silnega viharja popolnoma razbili in potniki ž njimi vred potopili. Karmania se je zastoj trudila, da bi spravila kak čoln k Volturnu in je morala pluti okrog goreče ladje v daljavi 100 metrov. Videlo se je, kako so se potniki prerivali na zadnjem delu ladje, skakali v morje, dočim se mornarji napejali vse sile, da pogase ogenj.

Karmania ni bila edina, ki je Volturnu prihitela na pomoč. Pri vsej nesreči, ki je zadel Volturmo, je imela namreč to veliko srečo, da je vozila v erti, v kateri vozi prav veliko ladij. Tako se je zgodilo, da je veliko parnikov sprejelo brezžične klice Volturnove. Če se ne bi bilo to zgodilo, bi bili vsi ljudje na ladji — bilo jih je do 700 — utonili. Poleg Karmanije je še 10 ladij prišlo na pomoč.

Dogodki na Volturnu.

Ko se je pripeljala Karmania na pomoč, je vihar razburkal morje in preprečil, da se dva čolna nista mogla približati Volturnu. Nemogoče je tudi bilo, da bi bili napeli med parnikoma vrv. Med tem so z Volturna spustili v morje rešilne čolne. Komaj je pa čoln zapustil Volturmo, da prevesla 150 metrov, ker tako blizu je bila Karmania, ko čoln valovi prekučenejo. Rešili so enega samega potnika, ki so ga potegnili na Karmanio, vse drugo je požrlo morje. Na obupno prošnjo potnikov so spustili z Volturna še en čoln v morje, a ga je tudi morje prekučnilo in so vsi utonili. Utonilo je ob tej priliki do 80 oseb.

Med tem so parniki, ki so prihitali na pomoč, obkolili gorečo ladjo. Na tisoče ljudi je gledalo parnik in nesrečne ljudi na njej. Tudi potniki enajstih parnikov, ki so obdajali goreči parnik Volturmo, so preživeli strašne ure in so gledali strašen prizor. Potniki so bili na Volturnu na zadnjem delu ladje. Kli-

cali so obupno na pomoč, ženske in otroci so milo jokali. Strašen vihar je pa onemogočil, da bi se reveže rešilo. Z daljnogledi so videli, kako so se potniki borili, da jih vzamejo v čolne. Ko so počili kotli, je nastala med potniki zmešnjava. Več oseb žena in otrok je bilo poteptanih. Več oseb je tudi zblaznelo.

Kaj pripoveduje eden izmed rešenih?

Nemec Trintepohl, ki se je rešil, je o požaru in dogodkih na nesrečni ladji poročal sledeče: V četrtek zjutraj se je naenkrat po ladji razleglo znamenje, da je nastal ogenj. Potniki smo morali vstati iz postelj in oditi na krov. Dalo se nam je rešilne pasove. Priprava istih je trajala del časa. Reklo se nam je, da bo ogenj mogoče kmalu pogasiti, a da je kapitan spoznal, da je dobro, ako si pripašemo rešilne pasove. Žensk in otrok sta se lotila strah in groza in začeli so milo plakati. Med tem se je ogenj širil vedno dalje in kmalu smo videli, da je notranjost ladje vsa v ognju. Proti 10. uri je bilo izdano povelje, naj se rešilni čolni spustijo v morje. Kapitan se je pri rešilnem delu obnašal občudovalno, ravno tako tudi častniki, ki so bili po večini Angleži. Z obžalovanjem pa moram izjaviti, da se je moštvo, ki je obstajalo iz Nemcev in Belgijcev, obnašalo zelo nečastno. Ljudje so tekali po krovu kot znoreli sem in tje, a mornarji so postopali tako, kot bi se morali oni prvi rešiti. S tem se je nered in strah med potniki še povečal. Prvi častnik je poveljeval prvemu rešilnemu čolnu. Le žene in otroci bi se naj spustili v njega, a kljub temu je bil čoln napolnjen skoro s samimi mornarji. Ko so čoln spuščali v morje, se je z vso silo zadel ob ladijn bok ter se razbil na dvoje. Vsi ljudje, ki so se nahajali v čolnu, so se potopili. Za tem so skušali spustiti v morje še drug čoln. Med tem ko je prvi stražnik vrgl nekaj živeža v čoln, je skočil on prvi v njega. Tudi v tem čolnu je bilo več moških kakor žensk. Morje je bilo v tem času zelo viharno. Spustili so še 3 druge čolne, a vse je bilo zmešano, vrvi so se potrgale in oni, ki so bili v čolnih, so padli v vodo, kjer so utonili. Druge vrvi so bile porezane, tako, da se noben čoln ni mogel več spustiti v morje. Ko je potem priplula Karmania, smo si mislili: „Sedaj smo vsi rešeni“. Kurjači in delavci so prišli med tem iz spodnjih prostorov in so se branili, iti zopet nazaj. Kapitan jih je z revolverjem v roki prisilil, da so se vrnili nazaj na svoje prostore. Pa ni trajalo dolgo, ko so morali delo popustiti, ker je prišel ogenj že do strojev. Ko se je Karmania približala, je zapovedal kapitan, naj stopijo žene z otroci na eno, in moški na drugo stran ladje. Končno je moral tudi kapitan zapustiti svoje poveljniško mesto, ker je bilo tam že preveč vroče. Žene so se jokale in smejele obenem; zmedlo se jim je od razburjenja. Na krovu je postajalo vedno bolj vroče, a mi tega skoro opazili nismo. Ko se je Trintepohl pokazalo njegove čevlje, katerih podplata so bili do polovice sežgani, je rekel: „Jaz se na to ne morem spominjati. Bilo je tisti čas namreč strašno. Ko je ogenj predril ladijn krov in so plameni že švigali nad njim, so si možje in žene padli okrog vratu in glasno vpili, drugi so bili zopet celo tihi. Ko se je zgodila eksplozija, sem spoznal, da je bolje, če skočim v morje, ker sem dober plavač. Nek angleški potnik in pomorščak sta storila isto. Jaz sem skočil prvi in ona dva sta mi sledila. Potem pa nisem nobenega več videl. Plaval sem k nemški ladji, a nihče me ni opazil. Potem sem prišel v bližino Karmanije ter sem klical na pomoč. Svit metalca luči me je zadel še-le, ko sem že skoro eno uro blodil po morju. Kako so me rešili, se ne morem več spominjati.“

Konec goreče ladje.

Volturmo je bil po zadnji eksploziji razdejan v 2 dela, nato se je pa ladja potopila. Volturmo je plaval na morju še 20 ur potem, ko je izbruhnil požar. Ako bi ne bil divjal silovit veter severovzhodnik in preprečil pomagati ladjam gorečemu Volturnu, bi bili potniki rešeni. Največ je ponesrečilo ljudi na rešilnih čolnih, ki so se bili prekučnili. Tudi potniki so pomagali gasiti. Usoda namreč je bila še-le zapčatena, ko se je približal požar parnim kotlom. Takrat je bil parnik v pravem pomenu besede razdejan. Železni kosi so padali tudi na druge parnike, a takrat ni bil že noben človek več na parniku, ker je obdajalo Volturmo 40 čolnov, ki so pobrali ljudi, ki so poskakali z gorečega parnika v morje. Ko se je parnik že potopil, so se rešilni čolni vrnili k svojim parnikom in nadaljevali vožnjo.

Novejša poročila pravijo, da se ponesrečena ladja najbrž ni popolnoma potopila, ampak da plavajo ostanki po morju. Radi tega obstoji nevarnost, da se kaka druga laja zadene ob njo. Angleška vlada je odposlala bojno ladjo Donegal, naj poišče ponesrečeni parnik Volturmo in naj njegove ostanke popolnoma pokonča.

Ponesrečeni potniki.

Po prvotnih poročilih se je ponesrečilo 236 potnikov in mornarjev, a 521 je bilo rešenih. Novejša poročila pa pravijo, da je rešenih 485 oseb, med temi 25 mornarjev, utonilo pa je 76 potnikov ter 86 mornarjev. Na Volturnu so bili večinoma sami izseljenci, ki so šli iskat kruha v Ameriko. Največ je bilo Rusov, Poljakov in Rumunov, 180 Ogrov ter nekaj Nemcev. Rešilne ladje so odplule z rešenci na vse strani, bodisi v Evropo, bodisi v Ameriko. Zalostna pa je, da so se poizgubili in ločili na rešilnih ladjah sorodniki; marsikateri oče se je odpeljal recimo na Francosko, mati na Angleško, otroci pa zopet z drugo ladjo v Ameriko.

Nesreča izseljencev naj bo našemu ljudstvu v opomin, da prave sreče ni iskati v tujini, ampak doma.

Ladja Volturmo.

Družba „Uranium-Linie“, katera je lastnica ponosne ladje, ni na bogve kako dobrem glasu. Skoro nobena država ni dovolila tej družbi prosto prodajanje prevoznih kart, ker so se pri vožnji na njenih ladjah prigodile potnikom čisto velike nerednosti. Njene ladje so stare in majhne ter zelo počasi vozijo. S temi ladjami se vozijo le revnejši sloji, židje iz Rusije in Poljskega ter včasih tudi slaboglasni ljudje. Volturmo je star 36 let. Ladja je bila dolga 99 in široka 13 m, obsegala je 2390 ton (Titanik je imel 40.000 ton). Volturmo je vozila le slabše tovarno blago in potnike. Poštenjeji potniki so se ladje skrbno izogibali.

Otroci brez starišev.

Francoski parnik Turén je predčerašnjim priplul v francosko mesto Havr; na njegovem krovu je 62 rešenih s ponosne ladje Volturmo. Nesrečniki se skoraj niso dali prepričati, da so prišli na trdo zemljo. Med njimi je tudi 8 otrok, ki so bili rešeni brez starišev in ki v enomer s solzami kličejo po očetu in materi.

Kako je nastal ogenj.

Iz Novega Jorka se poroča, da je nastala nesreča radi nezadovoljnosti mornarjev, kateri so že delj časa zahtevali višje plače. Malo pred odhodom parnika je dobilo ravnateljstvo „Uranium“-družbe grozljivo pismo, v katerem se je družbi naznanilo, da se bo ena njenih ladij zažgala, če se zahteve mornarjev ne izpolnijo. Radi tega se sumi, da je Volturmo žrtev zločinke roke nezadovoljnih mornarjev, ki so na zadnjem delu ladje zažgali bombo ali pa peklenjski stroj.

Zopet velika nesreča.

150 mrtvih.

V rudniku „Universal“ pri Kardifu na Angleškem se je zgodila v torek, dne 14. oktobra dopoldne velika eksplozija (razstrelba). V rovu, kjer so se vneli plini, se je isti čas nahajalo 700 delavcev. Pok eksplozije je bil tako silen, da se je ves roj zasul ter se je na površju porušilo več hiš. V rovu se je vnel požar, vsled katerega so bila rešilna dela zelo otežkočena. V torek do popoldne so potegnili iz rova 150 mrličev, ki so večinoma grozno ožgani in razmesarjeni. 327 rudarjev pa je bilo rešenih. Rešilna dela se nadaljujejo.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

- 19. nedelja: 23. po Binkoštih. Posvečenje cerkva; Peter Alk., sp.
- 20. ponedeljek: Janez Kancijan, spozn.; Felician, mučenec.
- 21. torek: Uršula, devica; Hilarij, opat.
- 22. sredo: Kordula, devica in mučenica; Marija Saloma.
- 23. četrtek: Severin, škof; Peter Pashazij, spozn.
- 24. petek: Rafael, nadangelj; Kristina, mučenica.
- 25. sobota: Krisant in Krišpin, mučenika; Bonifacij, papež.

* **Odlikovanje.** C. g. dr. Janez Jančič, župnik v Št. Petru v Savinjski dolini, je bil povodom posvetitve novega velikega oltarja imenovan za knezoškofijskega duhovnega svetovaleca.

* **Duhovniška vest.** C. g. o. Benko Cirič, dosedaj kapucin v Marau-u, je sprejet v minoritski red ter je nastavljen za kaplana v Ptuj.

Iz poštna službe. Poštarica v Ločah, Julija Planker je dobila poštni urad Zg. Kungota.

* **Mehorjani!** Te dni se vam delijo knjige družbe sv. Mohorja. Naj vsak Mohorjan ob sprejemu knjig daruje vsaj 10 vin. za Slovensko Stražo. Gg. poverjeniki, opozorite ude na to, Slovenska Straža potrebuje nujne podpore.

* **Slovenska Straža** je imela pretečeno nedeljo na Jesenicah na Gorenjskem svoj občni zbor. Udeležba je bila zelo obilna. Iz poročil o delovanju društva posnamemo, da je imela Slovenska Straža v zadnjem poslovnem letu 90.528 K 75 vin. dohodkov, izdatkov pa 64.279 K 77 vin. Društveno premoženje znaša 51.115 K 47 vin. Največji dohodek je dala loterija, in sicer 35.616 K 85 vin. Iz Stajerskega je dobila Slovenska Straža 9.739 K 52 vin. dohodkov. Od svojega početka pa do sedaj je izdalo društvo v narodno-obrambne namene lepo svoto 89.748 K 33 vin. Za predsednika je bil zopet izvoljen državni in deželni poslanec Jarc, tudi ostali odbor je ostal večinoma stari. Upamo, da bo Slovenska Straža v bodoče dobivala še več podpore pri rodoljubnih Slovencih in Slovenkah, da bo zamogla v polni meri vršiti potrebno delo v pomoč obmejnim Slovencem.

* **Koledar Slovenske Kmečke Zveze** je dotiskan in je zdaj pri knjigovezu. Razpošiljal se bode naročnikom okrog 8. novembra. Kdor si ga naroči še do 1. novembra t. l. in pošlje obenem denar, ga dobi še vedno za 1 K. Pozneje bo stal koledar 1 K 50 vin. Opozorjamo še, da je to žepni koledar, ki ima poučno tvarino in obsega zapisnik za delavce, zapisnik za dohodke in stroške in okrog 50 listov praznega besede-papirja za zapiske. Večan je v platno. — Somišljeniki, na delo še torej za svoj koledar, da se bo udomačil v vsaki kmečki hiši!

* **Kako ljubijo v Nemčiji Avstrijce.** Če pride Avstrijec delat v Nemčijo, mora plačati, ker ni nemški državljani, po 5 mark za legitimacijo. Potem pa mora plačati še vsakega četrta leta davek, ki je

odmerjen po zaslužku. Italijani pa plačujejo v Nemčiji za legitimacijo le po 2 marki 50 pfenigov. Če pridejo Italijani delat v Avstrijo, pa ne plačajo nobene davka. A vedno odnašajo iz iste Avstrije, katero doma vedno kolnejo, laški zidarji milijone.

* **Socialni demokratje in vera.** Že otrokom, ki obiskujejo solo, je znano, da so socialni demokratje poleg liberalcev najstrupenejši nasprotniki vere. To so že opetovano dokazali. Letos so imeli, in sicer pred kratkim, rdečkarji strankarski shod v Jeni na Nemškem. Ob sklepu shoda so imeli posebno zborovanje, na katerem so sklenili pozvati sodruge, naj prično izstopati iz katoliške cerkve. In res so se še isti večer priglasili 103 sodrugi. In potem se drznevo lagati rdečkarji po svojem časopisju, da jim je vera zasebna stvar posameznika. Če pa delavec obiskuje cerkev in prejema sv. zakramente, nima miru pred temi brezverci. V naših krajih je še mnogo poštenih, katoliško mislečih delavcev samo zaradi tega pri socialnih demokratih, ker so tudi drugi zraven. Dandanes velja pravilo: Za katoliškega delavca v socialni demokraciji ni prostora!

* **Dobrote v tujini.** Pred 14 dnevi je pripeljal parnik v Trst 1800 izseljencev, ki so se vrnili iz obljubljene dežele onkraj morja. Kakšna obljubljena dežela pa je to, spričuje dejstvo, da je bilo med temi izseljenci 500 pohabljenih, ki so pustili svoje zdravje v Ameriki. To je povedal mož iz Mekinje na Gorenjskem. Poln upanja se je podal v Ameriko, a s polomljenimi udi je komaj živ dospel na svoj dom. Zares, ljudje de-rejo slepo v nesrečo, kakor ponočne veše v ogenj. — Ljudje božji, ostajajte doma ter ne nosite v tujino svojega zdravja naprodaj! — Kakor poročajo listi iz Nemčije, so rudniki na Nemškem, posebno na Vestfalskem, vsled slabe kupčije in velike zaloge odpustili zelo veliko delavcev. Glasom poročil ne bodo sprejemali sedaj priseljencev še tako kmalu, ker je tamošnjih delavcev še na tisoče brez dela. Svarimo torej nujno naše ljudi, da se ne izseljujejo na Vestfalsko in sploh v rudnike na Nemškem, ker ne bodo dobili dela!

* **Pismo iz Amerike.** Milwaukee Wis. dne 20. sept. Ker nas „Slovenski Gospodar“ obiskuješ kot dober prijatelj iz stare domovine in te vselej z veseljem pričakujemo, sprejmi tudi ti od nas par vrst. Naše mesto leži ob velikem Mišiganskem jezeru in ima blizu pol milijona prebivalcev. Tu je naseljenih več tisoč Slovencev in drugih Jugoslovanov. Veliko je Poljakov, Čehov in Nemcev. Mesto ima velikansko industrijo z različnimi tvornicami, kjer je zaposlenih na tisoče naše ljudi. Kako je tu močan katoliški življenj, se je videlo ob času katoliške konvencije ali zborovanja katoliških društev od 10. do 14. avgusta. V nedeljo, dne 10. avgusta, so imela katoliška društva slovesen obhod ali procesijo po mestu; korakala so z desetimi godbami, in sicer eno uro mimo enega mesta. Našelo se je mož v obhodu čez 15 tisoč in gledalcev čez 100 tisoč. Slavnosti se je udeležilo tudi dvoje slovenskih društev s svojimi slovenskimi znaki. Vse znance in prijatelje iskreno pozdravlja Fr. P., rojak od Sv. Trojice v Slov. gor.

* **Koliko romarskih vlakov prihaja v Lurd.** V l. 1912. je došlo v Lurd 449 posebnih vlakov. Razdele se tako: Na Francosko 316, Belgijo 36, Lasko 22, Spansko 20, Nemčijo 23, Švico 12, Avstrijo in Angleško po 4, Holandsko 3, Ogrsko 2 in Luksenburško 1. Ti romarji, došli s temi vlaki, so bili: 200.969 Francozov, 49.369 pa jih je pripadalo drugim narodnostim, 65.000 sv. maš se je bralo in 791.000 sv. obhajil podelilo. 560 zdravnikov se je zglasilo v pisarni, kjer se pripravljajo čudežno ozdravljeni romarji.

* **Strah štajerskih Nemcev.** Nemški lovi nima-jo sreče. Do danes se še med njimi ni ušel oni srečni in korajžni človek, ki bi zverino, katera Nemcem še vedno mori živino, ustrelil.

* **Kolera se zopet širi.** V Bosni je na novo obolelo 12, na Ogrskem 17 in na Hrvaškem 9 oseb.

* **Poljealski tečaj** v domobranskih garnizijah. Domobransko ministrstvo bo uvedlo v letošnjem vojaškem letu v vseh garnizijah, če se priglasijo dovolj udeležencev in bodo učitelji na razpolaganje, poljealske tečaje za moštvo.

* **Bik za 36.000 mark.** Da se lepi konji, zlasti pa žrebci, včasih izredno drago plačujejo, je pač splošno znano dejstvo, a pri goveji živini je kakšna izredna visoka cena nekaj nenavadnega. Tako nenavadna cena je bila nedavno tega odšteta za plemenskega bika v državi Kolumbija v Ameriki. Omenjeni bik ni veljal nič manj nego 36.000 mark, ki je pa tudi najlepša žival, kar jih je bilo na veliki goveji razstavi, ki so jo priredili bogati ameriški živinorejci.

* **Tržno poročilo.** Trgovska poročila glede usnja kažejo v zadnjem času strahovito zvišanje cen. V zadnjih 10. letih so se cene za usnje potrojile. Nekaj so krive temu zadnje vojske, nekaj pomanjkanje živine in surovih kož, nekaj baje tudi kitajska država, ker mora sedaj po vladnem določilu vsak nositi usnjate čevlje. Naj bo vzrok že ta ali ta, dejstvo je, da so cene usnja in usnjatim izdelkom splošno zelo poskočile, kar pač najbolj čuti oni, ki mora čevlje kupiti. Tolažba je edino ta, da to ni le pri nas, ampak splošno po celem svetu. — Med lastniki avstrijskih cementnih tovarn je prišlo do nesoglasja in najbrž se cementni kartel razide, na kar bi nastala konkurenca, ki bi cement pocenila. Listi že poročajo, da se bo z novim letom cena cementu znižala za 1 K pri 100 kg. — Sadje ima letos zadovoljivo ceno. Za jabolka se sedaj plačuje od 18—30 vin. za kilogram, za žlahtne

hruške pa celo 24—36 vin. — Vinotržci še vedno vstrajajo pri cenah, ki smo jih omenjali v zadnji številki. Vinorejci! Ne prenačajte se! Na spomlad bodo cene vinu gotovo boljše. — Cena živini po malem napreduje. Posebno cene svinjam se močno dvigajo.

* **Gradeo.** Slov. kat. izobraževalno društvo „Kres“ v Gradcu vabi na veselico, ki jo priredi v nedeljo, dne 26. oktobra v dvorani restavracije „Goldener Stern“, Sparersbachgasse 65 z zelo vsakovrstnim vsporedom. Začetek točno ob 4. uri popoldne. Slovenci in Slovenke vsi na krov!

* **Živinorejski tečaj.** Na deželni sadijski in vinarski šoli v Mariboru se vrši od 17. do 23. novembra t. l. tečaj za rejo živine. Natančneje v inseratu.

Mariborski okraj.

m **Maribor.** Okrajno glavarstvo razglašuje, da je stopil za celo mariborsko okrajno glavarstvo zopet v veljavo pasji kontumac. Pri Slovenski Bistrici so baje ustrelili nekega psa, pri katerem se je pokazala steklina. Čudno je, da mariborsko okrajno glavarstvo v navodilu na župane poziva lovec, naj vse prosto po polju tekajoče mačke in pse brez nagobčnikov postrelijo. Ali naj kmet tudi mačkam preskrbi nagobčnike? Ta poziv je kakor nalašč dobrodošel za lovec.

m **Sp. Gasteraj.** Dne 20. t. m. se bodo vršile zopet nove občinske volitve. Volilci! Ne dajte se premotiti od ljudi, kateri so s svojim ravnanjem povzročili nepotrebne stroške za nove občinske volitve, najmanj pa od nekaterih cincarjev, kateri si domišljajo, da so pristaši Slovenske Kmečke Zveze, pri vsakih volitvah pa pohlevno capljajo za štajercijanci. Vsk, kdor ima kaj smisla za blagor občine, bo na dan volitve oddal svoj glas možem, katere nam priporočajo pristaši Slovenske Kmečke Zveze. Zmaga mora biti naša!

m **Sv. Benedikt** v Slov. gor. Tukaj se je pretekli teden zastupila in umrla, previdena s sv. zakramenti, 25letna mladenka Ivanka Pivec. Vsa leta je pomagala pri naših narodnih prireditvah. Bila je izvrstna igralka, pevka in tudi pri tamburaših je bila med prvimi. Dobra in pridna je bila do zadnjega časa. Nič ne vedel o njej nič slabega, pa vsak jo je rad imel zavoljo njene ponižnosti in prijaznosti. Letošnje poletje pa jo je neki ničvrednež od Sv. Trojice, štajercijanski fant, pretepač, ponočnjak, vjel v svoje mreže in jo vsled tega gnal v rano smrt. Vse jo obžaluje! Krivda ni toliko na njeni strani, kakor na ničvrednem zapeljivcu in nekoliko tudi na materi, ki je za prepovedano znanje vedela, pa ga ni po dolžnosti preprečila. Bog bodi Ivanki milostljiv in v miru naj počiva v zgodnjem grobu.

m **Sv. Benedikt** v Slov. gor. V nedeljo, dne 28. septembra, so se v Zagajskem vrhu na paši sprli otroci slovenskega kmeta Ješovnika in nemškega njegovega soseda Hödl-a. Vsled tega sta kmalu nato prišla v prepri Ješovnik in Hödl večji sin, katera eba po kakih 17 let, pri čemur je Hödl Ješovnika sunil z nožem v prsi in mu ranil tudi pljuča. Hödl, o katerem je njegov oče sam rekel: Der Luisl, der wird erst a Gauner werden“ (Lojzek, ta še bo postal prvi nepridiprav), so orožniki odgnali pod ključ, Ješovnik pa težko bolan leži doma. — V sredo, dne 1. oktobra, so se zopet v Trsteniku fantje-ponočnjaki med seboj skavsali, pri čemur je neki Ljubec iz Ihovskega vrha Petra Kavčič, ki je bil sicer že pri več pretepih dejansko zaposlen, občutno ranil na vratu in licu ter mu odrezal celo kos ušesa. Pravijo, da mu bodo mesto odrezanega kosa prišli kos zajčjega ušesa.

Sv. Lovrenc nad Mariborom. Glasom poročila graške „Tagespošte“ je bil tukajšnji krečmar in lesotrtec Jakob Novak dne 4. t. m. v Mariboru obsojen zaradi krive na en teden zapora. Dolgov je naredil čez 179.000 K, premoženja pa ima samo 85.000 kron! Njegov krčmo nazivljejo nemčurji „Unser deutsches Heim.“ Tam imata Sängerbund in Turnverein svoje veselice. Tam je shranjen tudi nemški Vorschuss- und Spar-Verein. Tam se zbirajo tudi vsi zagrizeni nemčurji, ki so pogoreli s svojo zlobno tožbo proti Karolu Brezočniku.

m **Makole.** Dolgo časa že prebiram našega ljubega „Slovenskega Gospodarja“ in zasledujem gibanje slovenske mladine na Spodnjem Štajerskem. Povsod isto navdušenje, isto kopnenje po izobrazbi! Kaj pa pri nas? Z eno besedo, nič! Imamo Izobraževalno društvo, imamo Mladeniško Zvezo, imamo Dekliško Zvezo, da, celo telovadni odsek Orel smo si ustanovili! A če kdo pregleduje naše časnike, ne najde nikjer imena našega slavnega trga, kakor bi pri nas spali, kdo ve, kako trdno spanje. Res je, spimo. Mladeniška in Dekliška Zveza skličeta vsakoletni občni zbor (včasih niti tega ne) in konec je vsega. Podružnica Slovenske Straže pa niti tega ne! Da bi pobiral kdo vsakoletne prispevke udov, mi je popolnoma neznano. Izobraževalno društvo priredi enkrat ali dvakrat na leto kakšno veselico in misli, da je rešilo svojo čast. In Orel? Bolje, da molčim! Vprašajmo se, kaj je temu vzrok? Mogoče pomanjkanje navdušenja in sploh smisla za kaj takega pri naših fantih in dekletih? Nikakor ne! Ampak vzrok temu je pomanjkanje pravega voditelja. Tisti, ki bi bili za to poklicani, se delu odtegujejo in se ne brigajo za naša društva prav nič. Da bi se pa našel med našimi mladeniči ali mladenkami kdo, ki bi vzel stvar v roke in bi spravil življenje v naših društvih v pravi tir, skoraj ni pričakovati. Toliko naj bo za sedaj dosti! — Makolski mladenič.

m **Slovensko gledališče** v Mariboru. V nedeljo, dne 19. t. m. ob pol 8. uri zvečer se priredi predstava „Naš župnik, gospod Jakob“.